

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.20.165/2017/10.

A tanács tagjai:

Dr. Makai Katalin a tanács elnöke

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit előadó bíró

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna bíró

A felperes:

felperes neve (felperes lakcíme)

A felperes képviselője:

Dr. Kócsó Sándor **Zs.** ügyvéd (6000 Kecskemét, Csányi utca 1-3. III/2.)

Az alperes:

alperes neve(alperes címe)

Az alperes képviselője:

Dr. Tamás Olivér Ügyvédi Iroda (1141 Budapest, Mirtusz utca 6. ügyintéző: dr. Tamás Olivér Viktor ügyvéd)

A per tárgya:

Házastársi közös vagyon megosztása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Alperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

B.i Járásbíróság 6.P.23.323/2012/67. számú végzéssel kijavított 6.P.23.323/2012/62. számú ítélet

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 1.Pf.21.451/2015/16.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 500.000 (ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 3.442.400 (hárommillió-négyszáznegyvenkétezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felek elvált házastársak, életközösségük 2009. március 31-i megszűnése után az azonos arányú közös tulajdonukban álló **B., K.** utca ... szám alatti (a továbbiakban: **b.-i** ingatlan) ingatlanban elkülönülten éltek. 2012. januárban a felperes a két közös gyermekekkel **K.-e** költözött, azóta az ingatlan a felperes használatában áll.

- [2] A bíróság a házasságot felbontó részítéletében – többek között – kötelezte az alperest 2009. június 1. napjától kezdődően gyermekeként és havonta a nettó jövedelme 20 %-át kitevő, legalább 40.000 forint gyermektartásdíj megfizetésére és közvetlen bírósági felhívás útján elrendelte ennek végrehajtását. A másodfokú bíróság 1.Pf.20.825/2012/5. számú részítéletében – egyebek mellett – az alperest 50.000 forint fellebbezési eljárási részperkölségben marasztalta. A felperes e követelését az akkori képviselője ügyvédi irodájára engedményezte, majd maga kérte a végrehajtási eljárás elrendelését, melynek eredményeként a követelés megtérült.
- [3] A jogerős részítélet indokolása szerint az alperes havi 100.000 forintot utalt a felek közös rendelkezésű **O.** bankszámlájára, ezzel az elsőfokú ítélet meghozataláig a havi tartásdíj fizetési kötelezettségének eleget tett. Az az átutalt 100.000 forintnak a 80.000 forinton felüli része számolható el a vagyoni igények rendezése keretében a rezsiköltségek elszámolása során.
- [4] A felek az együttélés ideje alatt azonos arányú közös tulajdonukként megvásárolták a **B. M. T.** utca ... szám alatti lakásingatlant (a továbbiakban: **b.-i** ingatlan). Az ingatlanban rövid ideig egyik gyermekük lakott.
- [5] 2009. április 1-től 2010. július 31. közötti időszakban a felek a közös **O.** számláról fizették az ingatlanok költségeit. 2010. augusztus 1-től 2012. januárig a kiadásokat az alperes viselte, ezt követően, az elszámolási időszak végéig, az első fokú ítélet meghozataláig a **b.-i** ingatlant kizárólag az alperes használta és teljesítette az ingatlannal kapcsolatos költségeket.
- [6] Az életközösség megszűnéskor a felperes nevén álló, az **U.** Banknál kezelt bankszámlán 6.937.900 forintot, míg az alperes nevén, a **C. Bank Zrt.-nél** kezelt számlán 9.427.944 forintot, a közös rendelkezésű, az **O.** Banknál vezetett számlán 394.961 forintot kezeltek.
- [7] A felek az együttélés ideje alatt 1.500.000 forint kölcsönt nyújtottak a felperes testvérének, az adós a tartozását az életközösség megszűnése után a felperesnek fizette vissza.
- [8] Az 1996. május 15-én kelt teljes bizonyító erejű magánokiratban foglalt „átadás-átvételi elismervény” szerint az alperes szülei 1996. május 15-én átadtak az alperes részére 8.500.000 forintot azzal a céllal, hogy azt számukra fektesse be. Felhatalmazták arra, hogy az átadott tőkét, illetőleg a befektetés során realizált hozamokat szabadon felhasználhassa. Az alperes szülei a 2015. február 8-án kötött engedményezési szerződéssel 12.882.094 forintot az alperesre engedményeztek.

A kereseti kérelem és az alperes ellenkérelme

- [9] A felperes keresetében – többek között – kérte a házastársi közös vagyon megosztását, ennek keretében az ingóvagyon és a bankszámlákon kezelt követelések megosztását, továbbá az ingatlanok közös tulajdonának megszüntetését. A **b.-i** ingatlanból a felperes tulajdoni hányadának az alperes tulajdonába adását, a **b.-i** ingatlant illetően feljogosítását az alperes tulajdoni hányadának megváltására.
- [10] Az alperes ellenkérelmében a **b.-i** ingatlan közös tulajdonának megszüntetését a felperes kérelmével egyező módon kérte, és vitatta – az általa helyesnek tartott újraelőállítási költségből számított forgalmi érték meghatározás módszere helyett – az ingatlanforgalmi szakértő által alkalmazott, a piaci, az összehasonlító adatok elemzésén alapuló módszer szerint megállapított forgalmi értéket. Érvei szerint a szakértő a 2014. januári forgalmi érték meghatározásánál nem az előző évi adatbázist, továbbá nem megfelelő összehasonlító adatokat vett alapul, ezért a szakvélemény kiegészítését, vagy más szakértő kirendelését indítványozta. Kérte továbbá, hogy a bíróság a **b.-i** ingatlant is adja a kizárólagos tulajdonába.
- [11] Az alperes a további követeléseinek összegszerűségét a kamatokkal emelt mértékben határozta meg. Így a rezsiköltségre és az életközösség megszűnésétől a felperes elköltözéséig a családi bevásárlásokra fordított kiadások 3/4, a vagyontárgyak tulajdonjogához kapcsolódó költségek, továbbá a felperes öccsének kölcsönözött és a visszafizetett tartozás, a felperes birtokában maradt

megtakarítás 1/2 részének, valamint a jogalap nélkül indított végrehajtási eljárásban felmerült végrehajtási költségek megfizetésére kérte a felperes kötelezését.

- [12] Kérte annak megállapítását is, hogy a **C. Banknál** a nevén kezelt követelés nem tartozik a közös vagyonba, az a felek közös tartozása. Az alperes állította, hogy a szüleitől átvett pénzt folyamatosan kincstárjegyekbe fektette, a hozamot, illetőleg a tőke egy részét a közös vagyon gyarapítására, illetőleg a közös kiadásokra fordította. A legutolsó befektetés 2007. július 4-i lejáratakor 10.190.000 forintot átvezettek a folyószámlájára. A közös vagyon megszerzésére fordított további költségek folytán 2009. március 31-én a számla egyenlege 9.427.945 forintot mutatott. Ugyanakkor a szülők által a befektetésre átadott összeg minimálisan elvárt, hozamokkal növelt és a házastársak közös tartozásának minősülő értéke 29.079.212 forint volt. Kérte ezért a felperes kötelezését a közös tartozásból rá jutó és kamatokkal növelt részének megfizetésére, amely 2015. április 8-ig számítva 12.926.798 forint.
- [13] A felperes nem vitatta a vagyontárgyakra fordított kiadások elszámolásának indokoltságát, továbbá azt, hogy a testvére által visszafizetett kölcsönből az alperest 750.000 forint megilleti. Ezt meghaladóan az alperes ellenkérelmének elutasítását kérte. Állította, hogy a feleknek nem volt közös tartozása az alperes szüleivel szemben, a közös vagyonból szerezték a vagyontárgyakat és viselték a család kiadásait.

Az első- és másodfokú ítélet

- [14] Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletében a felek házastársi közös vagyonát megosztotta, a felperes tulajdonába 140.000 forint értékű, míg az alperes tulajdonába 2.155.000 forint értékű ingóságot adott; a vagyonmérlegből – többek között – mellőzte az alperes által megjelölt, a szüleitől a felek részére adott 8.500.000 forintot és annak kamatait. Az ingatlanok közös tulajdonát megszüntette, a **b.-i** ingatlanból a felperes 1/2 tulajdoni hányadát az alperes tulajdonába adta 37.950.000 forint értékben és ennek megfizetésére 90 napon belül kötelezte. A **b.-i** ingatlant illetően az alperes 1/2 tulajdoni illetőségét ugyancsak 90 napon belül teljesítendő 3.000.000 forint megváltási ellenértéken a felperes tulajdonába adta, és további 2.153.125 forint megfizetésére kötelezte házastársi közös vagyon megosztása jogcímén azzal, hogy a felperest a kifizetéstől az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamatfizetési kötelezettség is terheli. Ezt meghaladóan a keresetet és a viszontkeresetet elutasította és a feleket személyenként 97.200 forint állam által előlegezett szakértői díj, a felperest 99.000 forint, az alperest 801.000 forint eljárási illeték megtérítésére kötelezte és úgy rendelkezett, hogy a felek a további költségeiket maguk viselik.
- [15] Ítéletének indokolása szerint a **b.-i** ingatlan közös tulajdonának megszüntetéséről a felek egyező kérelme szerint, a régi Ptk. 148. § (2) bekezdése alapján döntött. A kirendelt szakértő szakvéleményének elfogadásával az ingatlan beköltözhető forgalmi értékét 75.900.000 forintban, az alperest terhelő megváltási ellenértéket 37.950.000 forintban állapította meg. Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy az újraelőállítási költségéből számított forgalmi érték meghatározás módszere fejezi ki legkevésbé a tényleges piaci értéket, ezért mellőzte a további szakértői bizonyítás iránti alperesi bizonyítási indítvány teljesítését. Az alperes nem igazolta teljesítőképességét, de hitelképességére kedvező pénzügyi választ kapott, hiteltartozása nincs, megfelelő jövedelemmel rendelkezik, ingó és ingatlan vagyontárgyak tulajdonosa, így hitelképesnek tekinthető. A **b.-i** ingatlant a felperes kívánta magához váltani, az ingatlan forgalmi értékét a felek egyezően 6.000.000 forintban jelölték meg, ezért az elsőfokú bíróság a közös tulajdon megszüntetésének módjáról a kereseti kérelem szerint határozott.
- [16] Nem volt vitás, hogy az **U. Banknál** felperes nevén vezetett 6.939.600 forint a felek közös vagyona, az alperes a **C. Banknál** kezelt 9.427.944 forint tekintetében alaptalanul hivatkozott különvagyonára, az a felek megosztandó közös vagyona. Az alperes a közös vagyon mellett szóló törvényi

vélelemmel szemben a különvagyoni megszerzését nem bizonyította. Szülei egyezõ tanúvallomása szerint a 8.500.000 forintot befektetés céljából csak az alperesnek adták át azzal, hogy a hozamot és a tõke egy részét belátása szerint felhasználhatja. A felperes az ügyletrõl bizonyítottnak nem tudott, ezért az 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) 30. § (2) bekezdése szerint az alperes és szüleinek megállapodása nem tekinthetõ a felperes hozzájárulásával kötött ügyletnek. Az alperes nem vezette le a pénz felhasználását, nem bizonyította, hogy a befektetett pénzbõl a közös vagyon gyarapodott, a bankszámláján kezelt követelés a szüleitõl kapott 8.500.000 forintból származik. Ennek eredetét a 2007. júliusi 10.190.000 forint egyenleget igazoló bankszámla kivonat sem igazolja. A felírt vagyon megtérítését pedig a Csjt. 31. § (2) bekezdése kizárja.

- [17] A családi bevásárlások költsége jogszabályi alap hiányában a vagyonmérlegbe nem állítható be. Ugyanakkor a felperes a jogerõs részítéletnek a tartásdíj hátralékkal kapcsolatos megállapítását is figyelembe véve 320.000 forint rezsi költség és az ingatlanokra, valamint a gépkocsikra fordított költségek címén további 2.375.252 forint megtérítésére köteles. Az alperest megilleti a visszafizetett családi kölcsön fele része. Az alperes fizetési kötelezettsége ingó értékkülönbözett címén 1.007.500 forint, a bankszámlán kezelt követelések megosztásából 1.234.147 forint, összesen 2.241.647 forint. A tartozások egybe számításával a felperes tartozása 2.153.000 forint. Az elsõfokú bíróság részletesen levezette az eljárási illeték viselésére vonatkozó döntését.
- [18] A felek fellebbezése alapján eljárt másodfokú bíróság ítéletével az elsõfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, az alperes tulajdonába adott ingóságok összértékét 2.170.000 forintra felemelte. Az elsõfokú bíróság kijavító végzésének hatályon kívül helyezésére tekintettel rendelkezett a **b.-i** ingatlan közös tulajdonának megszüntetésérõl, az alperes 1/2 tulajdoni hányadát 3.000.000 forint ellenértékben a felperes tulajdonába adta, mellõzte a felperes kötelezését a megváltási ár megfizetésére és ennek megfelelõen módosította a földhivatalhoz intézett megkeresést. A **b.-i** ingatlan közös tulajdonának megszüntetésérõl alternatív határozattal, elsõdleges alternatívaként az alperes általi megváltással és a megváltási ellenérték 44.500.000 forintra felemelésével döntött. Vagylagosan arra az esetre, ha az alperes 90 napon belül nem tesz eleget a megváltási ár fizetési kötelezettségének, a közös tulajdon megszüntetésérõl az árverési értékesítés elrendelésével határozott. A legkisebb árverési vételárát 95.000.000 forintban állapította meg, amelybõl a felperest 44.500.000 forint, míg az alperest 50.500.000 forint vételár illeti meg, a magasabb árverési vételár esetén a többletet a felek között egyenlõ arányban kell felosztani. A sikeres árverés esetén, az árverés napjától számított 30 nap teljesítési határidõ engedélyezésével rendelkezett az alperes kiköltözési és birtokba adási kötelezettségérõl. A felperest terhelõ értékkülönbözettet 369.825 forintra felemelte azzal, hogy a kamatfizetési kötelezettsége a jogerõs ítélet kézhezvételétõl számított 90 nap eredménytelen elteltével áll be. Az alperest 250.000 forint elsõfokú eljárási részperköltségben marasztalta, és ezt meghaladóan az elsõfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta. Az alperest 50.000 forint másodfokú eljárási részperköltség, 2.545.620 forint fellebbezési illeték, a felperest 35.840 forint fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte.
- [19] A másodfokú bíróság ítélete indokolása szerint a **b.-i** ingatlant illetõen a közös tulajdon megszüntetésének alkalmazott módját az alperes valós teljesítõképességének hiánya, és az indokolta, hogy lakhatása a **b.-i** ingatlanban biztosított, a felperes tulajdoni hányadának megváltása esetén a jövõben is biztosított marad. Az alperesnek ezért nincs szüksége egy **b.-i** kisebb alapterületû és kevésbé értékes lakásra. Az alperes lakhatása a **b.-i** ingatlan eladása vagy árverése esetén is megoldható az õt megilletõ 50.000.000 forintot meghaladó vételárból.
- [20] Az alperes fellebbezésében nem jelölte meg a **b.-i** ingatlan forgalmi értékét, az ennek megállapítására alkalmazott szakértõi módszert vitatta. Az elsõfokú bíróság részletes indokát adta a szakvélemény elfogadásának és az újra elõállítási költségszámításon alapuló módszer elvetésének. Az alperes a fellebbezésben és a másodfokú eljárás alatt sem kérte a szakvélemény aktualizálását. A másodfokú tárgyaláson az ingatlan forgalmi értékét 136.000.000 forintban jelölte meg, és nem

vitatta, hogy a felperes által 100.000.000 forint irányáron meghirdetett ingatlanra 90.000.000 forint vételáron vevő jelentkezett. A felperes 90.000.000 – 100.000.000 forintra tette az ingatlan reális forgalmi értékét, de végül elfogadta az alperes 136.000.000 forint forgalmi értékmegjelölését. A másodfokú bíróság megítélése szerint az ingatlan árak az elmúlt másfél évben jelentősen nőttek, de kétséges, hogy a perbeli ingatlan forgalmi értéke közel kétszerese a szakértő által megállapított értéknek. Ezért és a felperes nyilatkozatának figyelembe vételével az ingatlan jelenlegi beköltözhető forgalmi értékét 95.000.000 forintban, az alperest terhelő megváltási ellenértéket 47.500.000 forintban, a **b.-i** ingatlanból járó 3.000.000 forint megváltási ellenérték beszámításával 44.500.000 forintban határozta meg. A közös tulajdon alternatív megszüntetési módjaként elrendelt árverés esetén, az alperest megillető árverési vételár meghatározása is e szempontokon alapul.

- [21] A másodfokú bíróság a bevásárlással kapcsolatos kiadásokra érvényesített megtérítési igény tekintetében egyetértett az elsőfokú bíróság elutasító döntésével és ennek indokával. Ehhez hozzáfűzte, hogy a csatolt számlákból nem állapítható meg az egyes termékekből a gyermekek tartására, az alperes saját felhasználásra, illetőleg a család részére nyújtott nyújtott érték.
- [22] A **b.-i** ingatlan rezsiköltségei tekintetében az elsőfokú bíróság tévesen számolt el azonos arányban a felek között, figyelmen kívül hagyta a másodfokú részítéletében az elszámolásra vonatkozó iránymutatást. A feleket az együttlakás alatt a **b.-i** ingatlan rezsiköltségei, a szolgáltatások díja a fogyasztás arányában, a felperesre terhesebb $\frac{3}{4}$ - $\frac{1}{4}$ részben terheli. Míg a felek a dolog fenntartásával járó, állagának fenntartására és megóvása érdekében eszközölt kiadásokat, így az ingatlan biztosítási díját, a medence vegyszer költségét, továbbá a gépkocsik tulajdonjogához tapadó költségeket a tulajdoni hányadok szerint viselik.
- [23] A másodfokú bíróság a költségek elszámolását három időszak vizsgálata alapján végezte el. Az első, a 2009. április 1-től 2010. július 31-i tartó időszakban a felek a közös **O.** számláról fizették az ingatlanokkal kapcsolatos költségeket és a Volvo gépkocsi kötelező biztosításának díját. 2009. június 1-től 2011. november végéig az alperes által a számlára utalt 100.000 forintból 20.000 forint számolható el a javára, 80.000 forintot pedig a felperes teljesítésének kell tekinteni. Az alperes a tulajdoni hányad arányában a Renault gépkocsival kapcsolatos kiadásokat és a medence vegyszer árát is elszámolhatja. Az elszámolás második, 2010. augusztus 1-től 2012 januárjáig tartó időszakában az ingatlanok fenntartásával kapcsolatos kiadásokat az alperes fizette, de a közös **O.** számla 2010. júliusi 107.288 forint összegű egyenlegét is el kell számolni. Ebben az időszakban a rezsifogyasztás arányosan terheli a feleket, az alperes külön tartásdíjat nem fizetett, így a 100.000 forint átutalásból a 20.000 forint számolható el javára 2011. november végéig. A 2012 januárjától 2015 áprilisáig, az elsőfokú ítélet meghozataláig terjedő harmadik időszakban a **b.-i** ingatlan az alperes kizárólagos használatában állt, így ennek teljes rezsiköltségét ő viseli. A másodfokú bíróság ezen elszámolási elvnek megfelelően, a jogerős ítélet 13-15. oldalán részletesen levezette a **b.-i** ingatlanra, a **b.-i** ingatlanra, továbbá a két gépkocsira fordított kiadások elszámolását, és ennek eredményeként megállapította, hogy az alperes 1.878.974 forint megfizetésére tarthat igényt. Az elsőfokú ítélet meghozatalától a jogerős ítélet 2016. október 3-i meghozataláig terjedő időszakra a megelőlegezett kiadások és ezek kamatának megfizetése iránti alperesi fellebbezési kérelmét alaptalannak ítélete. Hangsúlyozta, hogy megtérítési igény csak a már teljesített kiadások arányos részére érvényesíthető, és az alperes a másodfokú tárgyalás berekesztéséig további igényt nem terjesztett elő. A végrehajtási költségek pedig nem vonhatók a házassági vagyonközösség körébe.
- [24] Nem teljesíthető a szülők által befektetés céljára átadott 8.500.000 forint és ennek hozamából a felperesre eső rész megtérítésének igénye. Az alperes állítását alátámasztó szülői tanúvallomás igazolta, hogy a felperest az összeg átadásáról nem tájékoztatták, ezért az ügyletkötéshez hozzájárulást sem adhatott. Az alperes nem bizonyította, hogy a tőkét mikor, hol és mennyi időre fektette be, a befektetések milyen hozamot eredményeztek és ebből a közös vagyonba, vagy más célra milyen összeg fordult. Az összeg felhasználására vonatkozó alperesi előadást alátámasztó bizonyíték nem áll rendelkezésre.

- [25] A kamatkövetelés iránti alperesi igény is megalapozatlan, mert a közös vagyon megosztása során jelentkező értékkülönbözöt megfizetése csak a bírói ítéletben megállapított teljesítési határidő elteltével válik esedékessé. Az egyes tételek utáni kamatfizetési kötelezésre csak kivételesen, méltányolható indokok alapján van lehetőség, ennek feltételei pedig a perbeli esetben nem állnak fenn.
- [26] Az egyes vagyonelemek számbavétele alapján a felperesnek jár ingó értékkülönbözöt címén 1.015.000 forint, a bankszámlákon kezelt követelések elszámolásával 1.244.147 forint, mindösszesen 2.259.147 forintra tarthat igényt. Az alperest illeti a felperes testvérének nyújtott kölcsön visszafizetéséből 750.000 forint és a rezsiköltségek megtérítése címén 1.878.974 forint, összesen 2.628.974 forint. A követelések egybeszámítása folytán az alperes 369.827 forint megfizetésére köteles.
- [27] A felperes nagyobb arányban lett pernyertes, ezt az elsőfokú ítélet az illeték megosztásának arányában megfelelően tükrözi, az alperes ehhez igazodva köteles 250.000 forint elsőfokú részperköltség megfizetésére. A másodfokú bíróság a másodfokú perköltségről és a fellebbezési illeték viseléséről a pernyertesség, pervesztesség arányában határozott.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [28] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Elsődleges felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát úgy kérte, hogy a Kúria a **b.**-i ingatlan árverési vételárát 136.000.000 forintra emelje fel, a **b.**-i ingatlant elsődlegesen 3.000.000 forint megváltási ár ellenében adja az alperes kizárólagos tulajdonába, másodlagosan a közös tulajdont árverési értékesítés elrendelésével szüntesse meg, és az árverési vételarat szakértő kirendelésével határozza meg. Mellőze a C. Banknál vezetett számlán kezelt összeg megosztását. A jogerős ítélet 2016. október 4-i meghozataláig számított kamattal növelt összegben kötelezze a felperest a közös tartozásból a rá eső részének megfelelő 13.257.702 forint, a család javára teljesített bevásárlások, rezsiköltségek címén 4.885.004 forint, a felek **Zs.** utónevű gyermek tartására fordított 408.252 forint, a felperes testvérének nyújtott kölcsön után 1.463.017 forint, a felperes kezelésében lévő megtakarítás elszámolása címén 6.768.551 forint és az alaptalanul kezdeményezett végrehajtási eljárásban felmerült 35.010 forint végrehajtási költség megfizetésére.
- [29] Másodlagos felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság kötelezését kérte új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára. Az alperes megsértett jogszabályhelyként a régi Ptk. 141. §-t, a 148. § (2) bekezdését, a 296. § (1) bekezdését, a 301. §-t, továbbá az új Ptk. 4:216. §-t, a Csjt. 30. §-t, eljárási szabálysértésként a Pp. 206. § (1) bekezdését, a 213. § (1) bekezdését és a 235. §-t jelölte meg, továbbá arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti az 1/2008. (V.19.) PK vélemény V. pontjában foglaltakat.
- [30] A felülvizsgálati kérelem részletes indokai szerint az elsőfokú bíróság nem teljesítette a szakvélemény kiegészítése, illetőleg más szakértő kirendelése iránti bizonyítási indítványát, ezzel megsértette az alperes tisztességes eljáráshoz való jogát. A fellebbezésében is kérte az új értékbecslés elrendelését, ezért a másodfokú bíróság jogszabálysértéssel állapította meg, hogy sem a fellebbezésében, sem a másodfokú eljárás során nem kérte a szakvélemény aktualizálását.
- [31] A felek a másodfokú tárgyaláson egyezően, 136.000.000 forintban jelölték meg az ingatlan aktuális forgalmi értékét. Az alperes a közös tulajdon megszüntetési módjaként másodlagosan kérte az árverési értékesítés elrendelését. A másodfokú bíróság a tárgyalást berekesztette, ezt követően a felperes a 2016. szeptember 24-i kérelmében indítványozta annak újbóli megnyitását, mivel az ingatlan legfeljebb 90-100.000.000 forintos áron értékesíthető. A másodfokú bíróság a jogerős ítéletből kitűnően elfogadta a felperes nyilatkozatát és az ingatlan forgalmi értékét 95.000.000 forintban állapította meg. Nem adott hangot kételyének, és hivatalból nem rendelte el a

szakvélemény aktualizálását. A 136.000.000 forintos érték nem tekinthető túlzott mértékűnek, a környéken a hasonló ingatlanok értéke minimálisan 152.000.000 forint, a telekár legalább 75-80.000.000 forint. Az ingatlanforgalom terén a szükséges szakértelemmel nem rendelkező másodfokú bíróság az önkényes értékmegállapításával jelentős kárt okozott az alperesnek, fennáll az ingatlan áron aluli értékesítésének lehetősége.

- [32] A **b.-i** ingatlant illetően a perben következetesen azt kérte, hogy a bíróság 3.000.000 forint megváltási ár ellenében a felperes tulajdoni hányadát adja a tulajdonába. Kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság érdekeinek mérlegelése és a felek érdekeinek összevetése nélkül döntött a közös tulajdon megszüntetésének módjáról. Az alperes a kérelmét arra alapította, hogy a felperes a **b.-i** ingatlanból saját elhatározása alapján **K.-e** költözött, így lakhatása biztosított. A **b.-i** ingatlan két éven belül értékesítésre kerül, és az alperes az eladási árból a közös gyermekek önálló életkezdését kívánja segíteni. Ezért lakhatása céljából szüksége van a **b.-i** ingatlanra, árverési értékesítés esetén az azonnali lakhatása az ingatlan tulajdonába adásával biztosítható.
- [33] A tisztességes eljáráshoz való jogát sértő megállapítás, hogy teljesítőképessége az ingatlan megváltására kétséges. A felperes tartozása 26.765.912 forint, amely többszörösen fedezi az ingatlan 3.000.000 forint megváltási árát, az ellenérték fedezete hitel felvételével és a **b.-i** ingatlan árverési vételárából is biztosítható.
- [34] A szüleivel szemben fennálló közös tartozást illetően hangsúlyozta, hogy a befektetett tőkét és ennek hozamát a közös vagyongba tartozó vagyontárgyak létrehozására, megszerzésére, illetőleg a család nagyobb összegű közös kiadásaira fordította. A felek ebből vásárolták meg a **b.-i** telek ingatlant, fedezték az építkezés kivitelzésére felszámított díj egy részét. A kölcsönből és a hozamokból fizették ki a medence gépészeti szerelési munkadíját és a család nyári, illetve téli utazásainak évente legalább másfél millió forint költségét. A felek különböző beruházásai az alperesi szülők megforgatott kölcsönének hiányában nem valósulnak meg.
- [35] Az elsőfokú eljárásban az alperes nem tett olyan nyilatkozatot, miszerint a befektetésre átvett összeg az ő különvagyon, ezért az elsőfokú bíróság döntésének indokolásában tévesen hivatkozott a Csjt. 30. § (2) bekezdésére. Emellett az ügyletkötésben való részvétel hiánya nem azonos a hozzájárulás megadásának hiányával. A másodfokú bíróság indokolásától eltérően, nem terheli annak bizonyítása, hogy hol, mikor, milyen időre és milyen hozammal fektette be szülei pénzét, mert az átadott összeget a szülei felhatalmazása alapján bármikor és belátása szerint felhasználhatta. A másodfokú eljárásban 2016. szeptember 26-án benyújtotta az 1999. szeptember 25-én 8.500.000 forintba kötött részvény adásvételi szerződést. Sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok a családi kölcsön megállapítása ellenére nem vették figyelembe a házastársakat terhelő elszámolási kötelezettséget és azt sem, hogy a szerződésben kikötött kamat a kölcsönadókat a tartozás felélése esetén is megilleti.
- [36] A bevásárlások költségeit illetően hangsúlyozta, hogy követelése csak az átlagos hétfélig bevásárlás szokásos tételeit tartalmazza, az összecszerűségét pedig egyértelműen alátámasztja, hogy a felperes a gyermekek tartásához szükséges kiadások körében, három főre számítva, 2011 áprilisában 57.814 forint, májusban 42.549 forint bevásárlási költséget jelölt meg.
- [37] Jogszabálysértő és az alperes tisztességes eljáráshoz való jogát sérti a kamatfizetési kötelezettség mellőzésének indoka. Nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely egyértelműen kizárja a vagyonmegosztás során elszámolható pénzkövetelések után a kamat alkalmazását.
- [38] A jogerős ítéletben kifejtett elszámolási elvektől eltérően, 2009. április 1-től 2010. július végéig terjedő időszakban az alperes által teljesített bevásárlási kiadásokat 2009. április, májusban a feleket között azonos arányban, ezt követően a felperesre terhesebb 75%-ban kell elszámolni. A medence vegyszer költsége rezsiköltségként és létszamarányosan számolható el, melynek mértéke 2009. április, májusában 50%, ezt követően a felperesre terhesebb 75%. Az alperes javára el kell számolni a májusi 72.400 forint, illetőleg a novemberi 50.312 forint gázszolgáltatási díjat. A másodfokú bíróság tévesen alkalmazta a jogerős részítéletében hozott döntését, mert a 100.000 forinton felül teljesített rezszi kiadás az alperes teljesítéseként a törvényes mértékű kamatok figyelembevételével

értékelhető. Erre az időszakra a felperes kamatokkal növelt tartozása 734.719 forint, a következő időszakban 1.569.061 forint, amely tartalmazza a Renault típusú gépkocsi karosszéria javításának a felperesre jutó, a felperes használata során bekövetkezett baleset miatt szükségessé vált javítás költségét. A felperes a baleset tényét és a kiadás jogszerűségét az eljárásban nem vitatta.

- [39] A felperes a 2012. január 1-től a jogerős ítélet meghozataláig kifizetett kiadások fele részének, 2.369.072 forint megtérítésére is köteles. Az alperes az erre vonatkozó kérelmét a fellebbezésében előterjesztette, az pedig a másodfokú bíróság előtt is ismert volt, hogy az alperes a vagyontöredék megszűnésétől folyamatosan megelőlegezi a felmerülő kiadásokat. A költségek részletezését tartalmazó beadványát 2016. szeptember 26-án nyújtott be, melyet a másodfokú bíróság az egyenlő elbánás elvének megsértésével nem értékelt, mivel a felperesnek a **b.-i** ingatlan forgalmi értékével kapcsolatos, a másodfokú tárgyalás berekesztése után érkezett beadványát figyelembe vette.
- [40] Az alperes a felek közös, **Zs.** utónevű gyermeke tartásáról 2015 októberétől gondoskodik, ugyanakkor 64.225 forint tartásdíjat levonás útján a felperes részére teljesített. A gyermek tartásával összefüggő kiadások fele része, havonta 34.021 forint, ezért 2015. október 1-től 2016. szeptember 30-ig felmerült összesen 408.252 forint tartási költség a felperest tereli.
- [41] A másodfokú bíróság a **b.-i** ingatlan tekintetében jogszabálysértéssel terhelte az alperesre az ingatlan értéke után számított fellebbezési illetéket, melynek összege meghaladja a törvény szerinti maximális mértéket.
- [42] A felperes a részletesen indokolt felülvizsgálati ellenkérelmében – tartalma alapján – a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint nem sérti az alperes érdekeit, hogy a másodfokú bíróság a **b.-i** ingatlan legkisebb árverési vételárát 95.000.000 forintban állapította meg.
- [43] A felperes az alperes magatartása miatt kényszerült az ingatlan elhagyására, és az alperes a saját felróható magatartására alapítja a **b.-i** ingatlant illetően a számára kedvező döntés meghozatala iránti felülvizsgálati kérelmét. A felek az eljárásban a **b.-i** ingatlan árverési értékesítésének elrendelését nem kérték, ezért a felülvizsgálati eljárásban ennek teljesítésére nincs lehetőség.
- [44] Az alperes és a szülei között létrejött ügyletre hivatkozás a házastársi közös vagyon megosztása során egy vagyonelem kivonására irányuló kísérletnek tekinthető.
- [45] A közös gyermek tartásával kapcsolatos követelés és a jogerős ítélet meghozataláig kifizetett költségek megtérítése iránti igény a felülvizsgálati eljárásban nem bírálható el. A további tartozásokról és megtérítési igényekről pedig a másodfokú bíróság a felperes álláspontja szerint érdemben és indokaiban is helyes határozattal döntött.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [46] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [47] A Pp. 275. § (1) bekezdése kimondja, hogy a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt és a (2) bekezdés alapján a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát az abban megjelölt okok tekintetében vizsgálhatja. A Pp. 270. § (1) bekezdése és a 275. § (3)-(4) bekezdése alapján a jogszabálysértés megvalósulhat az anyagi jog szabályainak megsértésében, vagy olyan eljárási szabálysértésben, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.
- [48] A **b.-i** ingatlan közös tulajdonának megszüntetése, a legkisebb árverési vételár meghatározása
- [49] A bíróság a közös tulajdon megszüntetéséről a perbeli esetben alkalmazandó régi Ptk. 148. § (1)-(3) bekezdésében meghatározott megszüntetési módok szerint dönthetett annak figyelembe vételével, hogy a törvény a megszüntetési módok között sorrendet állít fel. Eszerint a közös tulajdon tárgyait elsősorban természetben kell megosztani. Ha erre nincs lehetőség, a bíróságnak olyan megoldásra kell törekednie, hogy az egyik tulajdonostárs a másik tulajdoni hányadát magához váltsa. Ha ez sem lehetséges és a körülmények lehetővé teszik, a dolgot értékesíteni kell, a bíróság a közös tulajdon megszüntetését árverés útján történő értékesítéssel rendeli el. A bíróságnak az ítéletében meg kell

határozni a megváltásra feljogosított tulajdonostársat és a megváltási árat, azaz a megváltás ellenértékét, tehát azt, hogy a másik társtulajdonos hányadának megváltásáért mennyit köteles fizetni; árverés esetén pedig, mi az a legkisebb vételár, amelyért az ingatlan eladható, és a vételár hogyan oszlik meg a tulajdonostársak között. Az évtizedek óta következetes bírói gyakorlat [a közös tulajdon egyes kérdéseiről szóló PK 10. számú állásfoglalás, az 1/2008. (V. 19.) PK vélemény és az 1/2017 (IX.11.) PK vélemény] szerint a megváltási ár, illetve a legkisebb árverési vételár meghatározásának alapja a dolognak a jogerős ítélet meghozatalakor forgalmi értéke. A 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:60. §-ban foglalt, a bírói gyakorlaton alapuló szabálya pedig már ki is mondja, hogy a közös vagyomból a házastársat megillető hányadot a vagyontársak megszűnésekor fennállt állapot és érték szerint kell megállapítani. A vagyontársak megszűnésétől a közös vagyontársak megosztásáig terjedő időben bekövetkezett értékváltozást figyelembe kell venni, kivéve, ha az az egyik házastárs magatartásának az eredménye.

- [50] A másodfokú bíróság a **b.**-i ingatlan közös tulajdonának megszüntetéséről két megszüntetési mód, a megváltás és az árverési értékesítés elrendelésének együttes alkalmazásaként alternatív módon döntött. Tehát vagylagos kötelezést tartalmazó rendelkezésekkel, a lehetséges megszüntetési módok sorrendjének megállapításával és annak kimondásával határozott, hogy a másodlagos rendelkezés csak akkor hatályosul, ha az elsődleges megszüntetési mód teljesítésére megállapított határidő eredménytelenül eltelt. Alternatív feltételként a megváltási árat, illetve az árverési vételárat egyező összegben határozta meg.
- [51] Kétségtelen, hogy az ingatlanforgalmi érték szakértő kirendelésével tisztázható szakkérdés [Pp. 177. § (1) bekezdés] és a perben kirendelt szakértő az ingatlan 2014. januári forgalmi értékét az elsőfokú eljárásban véleményezte. A szakértő által alkalmazott, az összehasonlító ingatlanpiaci értékelés módszer helyességének és az újraelőállítási költség alapú értékelési módszer elvetésének indokait az eljáró bíróságok részletesen megadták, ezért jogszabálysértés nélkül mellőzték az alperes által alkalmazhatónak tekintett módszer szerinti forgalmi érték meghatározása iránti további szakértői bizonyítás teljesítését.
- [52] Az alperes felülvizsgálati kérelmében azonban döntően azt kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság a felek egyező értékmegjelölésétől eltérve, a felek tájékoztatása és a szakértő hivatalból való kirendelése nélkül szakkérdésben döntött. Eljárásával megsértette a felek esélyegyenlőségének követelményét és a Pp. bizonyításra vonatkozó, a felülvizsgálati kérelemben megjelölt szabályait. A felek esélyegyenlőségének biztosítása a tisztességes eljárás követelményrendszerének része, és a felek esélyegyenlősége az Alkotmánybíróság ma is irányadó értelmezése szerint azt jelenti, hogy a polgári perben az ellenérdekű felek azonos eljárási jogokkal és kötelezettségekkel – azonos „fegyverekkel” – rendelkeznek [75/1995. (XII. 21.) AB határozat].
- [53] Az alperes a felülvizsgálati hivatkozással szemben, a jogerős ítélet helyes megállapítása szerint, a fellebbezésében és a másodfokú eljárásban sem kérte a szakvélemény aktualizálását. A fellebbezésben ezzel összefüggésben az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság utasítását indítványozta (6.P.23.323/2012/66. számú fellebbezés 3. oldal negyedik bekezdés).
- [54] A Kúria a másodfokú eljárás adatai alapján megállapította, hogy az eljárás kezdeti szakaszában mindkét fél indokoltan tartotta a szakvélemény aktualizálását, de erre vonatkozó bizonyítási indítványt nem terjesztettek elő, és a tárgyalás berekesztése előtt a jogerős ítélet meghozatalakor ingatlanforgalmi értéket egyezően jelölték meg. A felperes a másodfokú tárgyalás berekesztése után, de még a határozat kihirdetésének napját megelőzően bejelentette, hogy a **b.**-i ingatlan forgalmi értéke legfeljebb 95-100.000 forint, ezért kérte a tárgyalás újbóli megnyitását és szakértői bizonyítással az ingatlan tényleges forgalmi értékének meghatározását. A másodfokú bíróság tanácsának elnöke a határozathirdetésen megjelent felekkel közölte, hogy a tárgyalást nem nyitja meg, majd a jogerős ítéletet kihirdette és kézbesítette. Holott a jogerős ítélet indokolásából kitűnően a másodfokú bíróság eljáró tanácsában a felek egyező ingatlanforgalmi értékmegjelölését illetően

nyomatékos kétely merült fel, amit az ingatlanforgalmi érték mérlegelt megállapításával oszlatott el. A bíróság a felek egyező előadása alapján akkor állapíthat meg bizonyítás nélkül tényeket, ha azok valósága tekintetében kételye nem merül fel [Pp. 163. § (2) bekezdése]. Ha a bíróságnak az előadott tények tekintetében bármilyen kételye támad, akkor az a feladata, hogy a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához való jogát érvényesítse [Pp. 2. § (1) bekezdés]. Jogérvényesítő feladatát a Pp.-ben meghatározott kötelezettségeinek teljesítésével kell elvégeznie.

- [55] A Polgári perrendtartás alapvető elveinek és alapelveinek lényeges jogi jellemzője, hogy azok külön utaló szabály nélkül, a per minden szakaszára – így a másodfokú eljárásra is – kiterjedő hatályúak. A bizonyítási eljárás alapvető rendelkezéseit a Pp. 3. §-a, míg a részletes szabályokat a X. fejezet tartalmazza. Alapvető rendelkezés, hogy a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a feleket terheli. A bíróság köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni. A Pp. bizonyításra vonatkozó részletes szabályai között a 164. § úgy rendelkezik, hogy a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el. A bíróság bizonyítást hivatalból – törvényi kivétellel – nem rendelhet el.
- [56] A hivatkozott eljárási rendelkezések alapján a másodfokú bíróságot a felmerült kételyére tekintettel, nem az alperes álláspontja szerinti hivatalbóli bizonyítás, hanem az a kötelezettség terhelte, hogy a tárgyalást ismételten megnyissa, a tárgyaláson a felek tudomására hozza kételyét, tájékoztatást adjon a bizonyításra szoruló tényről, a **b.-i** ingatlan aktuális forgalmi értékéről, a szakértői bizonyítás szükségességéről, és a feleket felhívja a nyilatkozattételre. A másodfokú bíróság ezen kötelezettségét nem teljesítette, az eljárás lényeges szabályainak megsértésével a feleket elzárta a forgalmi érték bizonyításának lehetőségétől. A felülvizsgálati eljárásban a lényeges eljárási szabálysértés megvalósulása azonban önmagában nem ad alapot a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére, az eljárás megismétlésére. Ennek további konjunktív törvényi feltétele a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján az, hogy a lényeges eljárási szabálysértés az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatott. A perbeli esetben azonban az alperes felülvizsgálattal nem támadta a közös tulajdon megszüntetésének vagylagos rendelkezést tartalmazó alternatív módját, a lehetséges megszüntetési módok sorrendjét, továbbá az elsődlegesen alkalmazható megszüntetési mód – az alperes feljogosítása a felperes tulajdoni hányadának megváltására – feltételeként a 95.000.000 forintban megállapított ingatlanforgalmi értéket és ennek alapján az őt terhelő megváltási ár összegét.
- [57] Az alperes határozott felülvizsgálati kérelmében azt kérte, hogy a Kúria a másodlagosan elrendelt árverési értékesítés hatályosulása esetére a legkisebb árverési vételárát a megváltási ártól eltérő, az ingatlan valós forgalmi értékéhez igazodó 136.000.000 forintban határozza meg. Az alperes a felülvizsgálati kérelme indoklásában (6. oldal ötödik bekezdés) nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a felülvizsgálati kérelem kifejezetten a legalacsonyabb árverési vételár összegét támadja. Az alperes felülvizsgálati kérelmében valójában az árverési értékesítés esetére egy olyan magasabb forgalmi érték megállapítását kérte, amely azáltal jön létre, hogy a közös tulajdon megszüntetésére az árveréssel kerül sor. A régi és a hatályos Ptk. sem tartalmaz azonban az egyes megszüntetési módokat illetően az eltérő forgalmi értékre vonatkozó törvényi rendelkezést. Az ingatlan közös tulajdon megszüntetése szempontjából – a megszüntetési módoktól függetlenül – egy forgalmi értéke van, a megszüntetés időpontjában fennálló érték. Az alperes álláspontjával szemben a megszüntetés módjára, az adott esetben az árverési értékesítésre visszavezethető fajlagos értéknövekedés nincs. Sőt a Kúria hasonló ügyekben szerzett tapasztalatai szerint az árverési értékesítés elrendelése a végrehajtás kétséges sikerére és az ezzel felmerülő jelentős költségeire tekintettel a valós forgalmi értéket el nem érő legkisebb árverési vételár meghatározására irányuló bírói gyakorlatot mutat. Mindezekre tekintettel nem jogszabálysértő a jogerős ítéletnek a legkisebb árverési vételár meghatározásával kapcsolatos rendelkezése.
- [58] A **b.-i** ingatlan közös tulajdonának megszüntetése

- [59] A Pp. 275. § (2) bekezdése alapján és a Pp. 270. § (1) bekezdéséből következően a Kúria a felülvizsgálati eljárásban azt vizsgálhatja, hogy a felek által előterjesztett kérelmek és ellenkérelmek keretei között meghozott jogerős ítélet jogszabályt sért-e vagy sem. A jogerős ítélet ezért csak olyan kérdésben támadható felülvizsgálattal, amely az eljárás korábbi szakaszában is per tárgya volt, a felülvizsgálat csak a jogerős ítélettel elbírált tényekre, hivatkozásokra vonatkozhat (EBH 2000.371., BH 2015.307., BH 1996.372.). Az első- és a másodfokú eljárásban a felek megváltással kérték a **b.-i** ingatlan közös tulajdonának megszüntetését, és az ingatlan értékét egyezően 6.000.000 forintban jelölték meg. Kizárólag abban volt vita közöttük, hogy 3.000.000 forint megváltási ellenértéken melyikük váltsa magához tulajdonostársa tulajdoni hányadát. Az alperes csak a felülvizsgálati kérelmében kérte a közös tulajdon alternatív megszüntetéseként, másodlagosan az árverési értékesítés elrendelését, illetőleg a legkisebb árverési vételár meghatározását. Az eljárás bíróságok e kérdéseket ezért nyilvánvalóan nem vizsgálhatták, ezek tárgyában nem dönthettek, ezért a felülvizsgálati eljárásban ebben a keretben a jogszabálysértés megállapítása fogalmilag kizárt.
- [60] A másodfokú bíróság a közös tulajdon megszüntetésének alkalmazható módjáról a régi Ptk. 148. § (2) bekezdése alapján a felek érdekeinek összemérésével, mérlegeléssel határozott. A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következően a felülvizsgálati eljárásban kizárt a bizonyítékok felülmérlegelése, kivéve ha a jogerős ítélet iratellenes, vagy logikai ellentmondást tartalmaz, avagy a bíróság nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésén alapszik. Tehát ha a bizonyítékokból csak egyfajta, mégpedig a támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH 2013.119.II.). Az adott esetben ez a feltétel nem teljesült, mivel a másodfokú bíróság mérlegelésén alapuló döntése és ennek a Kúria által megismételni nem kívánt indokai a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek megfelel. A felek személyi és vagyoni helyzetének, a használat évek alatt kialakult rendjének, a használatához fűződő egyéni érdekeknek, valamint a tulajdonhoz tapadó költségek viselésének mérlegelése alapján a közös tulajdon megszüntetésének az alkalmazott módja nem jogszabálysértő.
- [61] Az alperes oldaláról nem állapítható meg, hogy a felperesi megváltás számára érdeksérelemmel járna, hiszen lakhatása a **b.-i** ingatlanban megfelelően biztosított, illetőleg az árverés esetén a részére fizetendő árverési vételárból biztosítható. A másodfokú bíróság helyesen értékelte az alperes terhére teljesítőképessége bizonyítottságának hiányát is. Az iratokból alappal következtethető, hogy az alperes a **b.-i** és a **b.-i** ingatlanok jelentős összeget kivető megváltási ellenértékének megfizetését annak figyelembe vételével vállalta, hogy a házastársi közös vagyon megosztása eredményeként a felperes kamatokkal növelt és a megváltási árba beszámítható tartozása a 20.000.000 forintot meghaladja. Az alperes azonban egyrészt nem számolt a perbeli igényérvényesítés kockázatával, másrészt ennek teljes eredményessége esetére sem bizonyította a további, közel 30.000.000 forintra a teljesítőképességét. A nagykorú gyermekek életkezdésének biztosítását célzó alperesi szándék a gyermekek érdekében áll, ezért a mérlegelés során súlya nincs, tehát az egyéb körülmények alapján helyesnek mutakozó mérlegelés megváltoztatását nem teszi indokolttá. A másodfokú bíróság mérlegelésének helyességét tovább erősíti, hogy a házastársi közös vagyonba tartozó ingatlanok közös tulajdonának megszüntetésére a házastársi közös vagyon megosztása keretében került sor. A Csjt. 31. § (3) bekezdése értelmében a házastársak vagyონrészét az életközösség megszűnéskor meglévő vagyónból lehetőleg természetben kell kiadni. A vagyon megosztásának a bírói gyakorlat által kialakított elvei szerint a vagyontárgyak szétosztását lehetőleg teljes egészében, vagy legalább kisebb részben természetben kell elvégezni, és a megosztás módjának meghatározása során a felek rendelkezési jogának, a méltányosság és az arányosság elvének is érvényesülnie kell. A felek egyező kérelme szerint a bíróság elsődlegesen a **b.-i** ingatlan megváltására az alperest jogosította fel, ezért a **b.-i** ingatlannak a felperes tulajdonába adása a vagyonmegosztási elvekkel is összhangban áll.
- [62] Az alperes bankszámláján kezelt követelés megosztása
- [63]ően téves az alperesnek a C. Banknál a nevén vezetett bankszámlán kezelt követelés megosztását kifogásoló felülvizsgálati kérelme. Az alperes a perben következetesen állította, hogy az

életközösség megszűnésekor a számlán kezelt követelés nem tartozik a házastársak közös vagyonába. Az a szülei által befektetés céljából a részére átadott és a házastársi közös vagyon gyarapítására, vagy megélhetési célokra szabadon felhasználható, határozatlan időre nyújtott kölcsön és hozamainak az életközösség megszűnéséig fel nem használt része. Az utolsó befektetés 2007. július 4-i lejáratakor 10.190.000 forint tőke és hozam átvezetésre került a bankszámlájára, amelyből a közös vagyon megszerzésére fordított költségek folytán az életközösség 2009. március 31-i megszűnésekor 9.427.945 forint maradt. Az alperes szülei pénzét és ezek hozamát máshol nem kezelte és nem gyarapította.

- [64] A felperes a kölcsönnyújtás tényét tagadta, de az 1996. május 15-i keltezésű, a Pp. 196. § (1) bekezdés a) pontja szerinti teljes bizonyító erejű magánokirat tartalmi valótlanságát nem bizonyította. A bíróságnak ezért abból kellett kiindulnia, hogy az alperes szülei 1996. május 15-én az alperes részére 8.500.000 forintot befektetési céllal átadtak, és egyidejűleg felhatalmazták az átadott tőke, illetőleg a befektetés során realizált hozamok szabad felhasználására. Ugyanakkor a Csjt. 27. § (1) bekezdése alapján törvényi vélelem szól amellett, hogy az életközösség megszűnésekor meglévő vagyon, így az alperes bankszámláján kezelt követelés is, a házastársak közös vagyona. A törvényi vélelemmel szemben az alperest terhelte állítása kétségtelen bizonyítása. Az eljáró bíróságok az anyagi jogi szabály, továbbá a bizonyítási kötelezettség és teher eljárási szabályai [Csjt. 27. § (1) bekezdés, Pp. 3. § (3), (5) bekezdés, 164. § (1) bekezdés] alapján jogszabálysértés nélkül értékelték az alperes terhére állításainak bizonyíthatatlanságát. Kétségtelen, hogy az alperes és a szülei között létrejött kölcsön jogviszonyban az alperest a kölcsönadókkal szemben a szabad felhasználásra tekintettel nem terhelte tájékoztatási kötelezettség a befektetésekről, az ennek eredményeként elért hozamokról, továbbá a tőke és a hozamok mikénti felhasználásáról. Ezzel szemben a volt házastársak belső jogviszonyában az alperes által érvényesített és a felperes által vitatott követelés jogalapjának fennállása csak akkor állapítható meg, ha az alperes kétséget kizáróan bizonyítja, hogy a bankszámlán kezelt pénz valójában a szüleinek a vagyona. Az alperes nem vezette le a szüleitől 1996 tavaszán átvett pénz befektetésének folyamatát, az ebből elért hozamokat, továbbá a tőke és hozamok mikénti felhasználását, a közös vagyon gyarapítására, illetőleg a család szükségleteinek kielégítésére fordítását, végső soron azt, hogy a számlán kezelt követelés szüleit illeti.
- [65] Az eljáró bíróságok álláspontjával egyezően, a 2007. júliusi bankszámla bizonylat kizárólag azt igazolja, hogy az abban feltüntetett összeget a megjelölt időpontban az alperes bankszámláján jóváírták. A másodfokú bíróság az alperes által csatolt, a részvényvásárlást tanúsító okirati bizonyíték értékelését pedig a Pp. 235. § (1) bekezdésének megsértése nélkül mellőzte, mivel az alperes az elsőfokú ítélet jogszabálysértő voltának alátámasztására szolgáló bizonyítékot a másodfokú tárgyalás berekesztése után csatolta. A Kúria e körben nyomatékosan hangsúlyozza, hogy a felperesnek a **b.**-i ingatlan forgalmi értékével kapcsolatos, a másodfokú tárgyalás berekesztése érkezett beadványának jogszabálysértő figyelembe vétele a felek esélyegyenlőségének követelményére hivatkozással sem ad alapot az elkésetten előterjesztett bizonyíték értékelésére. Az esélyegyenlőség csak a Pp. szabályai között értelmezhető, ennek biztosítása nyilvánvalóan nem járhat az eljárás szabályainak megsértésével.
- [66] Megtérítési, elszámolási igények
- [67] A Kúria maradéktalanul egyetértett a jogerős ítéletben részletesen kifejtett, az egyes vagyontárgyak használatával, kezelésével, állaguk megóvásával kapcsolatos, továbbá a tulajdonjoghoz tapadó, valamint a helyesen kialakított, a régi Ptk. szabályain nyugvó elveken, a jogerős részítélet indokolásán, az okirati bizonyítékokon, illetőleg a felek egyező előadásán alapuló kiadások elszámolásának módjával és ennek eredményével. Ezért ebben a keretben a jogerős ítéletet a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó Pp. 254. § (3) bekezdése alapján a helyes indokokra visszautalva hatályában fenntartotta. Az alperes felülvizsgálati hivatkozásával szemben hangsúlyozza, hogy a folyamatos medence tisztítást egyrészt a használat, de nagyobb részben a

használatától függetlenül felmerülő, az állag megóvásához kapcsolódó tényezők – pl. a biológiai folyamatok eredményeként kialakuló algásodás – indokolják. A másodfokú bíróság ezért okszerűen tekintette a medence vegyszer költségét a tulajdonhoz kapcsolódó, a feleket azonos arányban terhelő kiadásnak. A személygépkocsi javítási költségét pedig a felperes gazdasági szempontból indokolatlan kiadásnak minősítette, ezért rá jutó rész megtérítését nem vállalta.

- [68] Az alperes alaptalanul kifogásolta azt is, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet meghozataláig számolta el a költségeket. A Pp. 247. § b) pontja alapján nem volt akadálya, hogy az alperes követelésének felemelésével az elsőfokú ítélet meghozatala után kifizetett költségek elszámolását kérje, a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 146. §-ban előírt időbeli korlát alatt. Az alperes azonban az összegszerűsége is kiterjedő határozott kérelmet csak a másodfokú tárgyalás berekesztése után terjesztette elő. A késedelmes igényérvényesítés ténye kizárta a másodfokú bíróság részéről a felemelt követelés érdemi eldöntését, ebből következően a felülvizsgálati eljárásban a felülvizsgálati hivatkozás érdemi elbírálását. Ugyanilyen indokok miatt nem jogszabálysértő a másodfokú tárgyalás berekesztése után a közös gyermek tartásával kapcsolatos követelés elbírálásának mellőzése.
- [69] A családi bevásárlásokkal kapcsolatos kiadások elszámolását az erre vonatkozó törvényi rendelkezés hiánya kizárja. A jogerős részítelet alapján az alperest terhelő másodfokú részperköltségre vezetett végrehajtás miatt felmerülő végrehajtási költség pedig nincs kapcsolatban a házastársak vagyoni igényeink rendezésével, ezért a házastársi közös vagyon megosztása iránti perben nem érvényesíthető.
- [70] A késedelmi kamat alkalmazása
- [71] A régi Ptk. 301. §-ban szabályozott késedelmi kamat az idegen pénz használatáért járó térítés, és akkor is jár, ha a tartozás kamatmentes, illetőleg ha az adós késedelmét kimentette. A késedelmi kamat a törvény által megszabott kárátalány, olyan elmaradt jövedelem kompenzálására szolgál, amelyet a fél a késedelmesen kifizetett összeg kockázat nélküli befektetésével biztonsággal elérhetett volna (EBH 2000.328.). Kétségtelen, hogy a közös vagyon megosztása eredményeként fizetendő értékkiegyenlítés után a feleket késedelmi kamat nem illeti meg. A bírói gyakorlat azonban egységes abban is, hogy az egyes vagyonelemeket illetően a megállapított összeg után kivételesen megítélhető a késedelmi kamatfizetési kötelezettség, ha az arra kötelezhető házastárs gazdagodása megállapítható. A Csjt. 31. § (5) bekezdés második mondatában foglaltak szerint azonban a bíróságnak gondoskodnia kell arról, hogy a vagyoni igények rendezésénél egyik házastárs se jusson méltánytalan vagyoni előnyhöz. Ez a rendezési elv annak a méltánytalanságnak az elhárítására szolgál, melyet a közös vagyon megosztására vonatkozó általános vagyonjogi szabályok [Csjt. 31. § (2)-(4) bekezdés] alkalmazása az egyedi esetben jelenthet.
- [72] A perbeli esetben a késedelmi kamat alkalmazására alapot adó méltánytalanság nem állapítható meg. A felperes testvérének nyújtott kölcsön visszafizetésével a volt házastársak birtokában a bankszámlákon kezelt követelések összegének figyelembe vételével közel azonos érték marad. Az alperes az egyes közös vagyontárgyakat terhelő kiadásokat havonta, kéthavonta, illetőleg esetenként teljesítette, és a felperes a helyette kifizetett összeg mértékére tekintettel számottevően nem gazdagodott. Emellett a bíróságnak értékelnie kellett azt is, hogy a felperes elköltözésétől a jelentős értékű **b.-i** ingatlan az alperes kizárólagos használatában áll, továbbá a felperes az alperes birtokában maradt pénzeszközök után kamatigényt nem érvényesített. Ilyen körülmények mellett a felperes oldalán méltánytalan eredményre vezetne a kamatfizetésére kötelezése a bankszámláján kezelt megtakarításból, a visszafizetett kamatmentes családi kölcsönből az alperesre jutó rész, illetőleg az egyes vagyontárgyakra teljesített és a felperest terhelő kiadások után.
- [73] Az elsőfokú eljárási, a fellebbezési illeték és a másodfokú perköltség viselése
- [74] A Pp. 272. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Az 1/2016. (II. 15.) PK véleményben kifejtettek

szerint ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Bármelyik törvényi feltétel hiányában a felülvizsgálati kérelem érdemben nem bírálható el. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a törvényben meghatározott meghatározott tartalmi követelményekkel. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében az eljárási illeték és a perköltség viselését kifogásoló felülvizsgálati hivatkozását illetően a megsértett jogszabályhelyeket nem jelölte meg és határozott felülvizsgálati kérelmet sem terjesztett elő, ezért ezen hivatkozása nem felel meg a felülvizsgálati kérelemmel szemben támasztott törvényi tartalmi követelménynek, így érdemben nem vizsgálható. A Kúria csak megjegyzi, hogy nem jogszabálysértő a jogerős ítéletnek az alperest az 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 46. § (1) bekezdésében foglalt maximális fellebbezési illeték mértéket meghaladó illeték viselésére kötelező rendelkezése. A másodfokú bíróság a jogerős ítélet indoklásából kitűnően az alperest a saját eredménytelen fellebbezése és a felperes részben eredményes fellebbezése után számított együttes fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte.

- [75] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [76] A Kúria ítéletét a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson hozta meg.
- [77] A felülvizsgálat perértéke 34.424.000 forint, így az Itv. 50. § (1) bekezdése alapján megállapított felülvizsgálati eljárási illeték 3.442.400 forint. Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, továbbá a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5)-(6) bekezdése alapján határozott a felperest megillető arányos felülvizsgálati eljárási költség és a felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről.

Budapest, 2017. szeptember 26.

Dr. Makai Katalin s.k. tanácselnök, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. előadó bíró, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül: